

27.04.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**27 Nisan 2023
Perşembe**

27.04.2023

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

27 Nisan 2023 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Limanlar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Kariyer Planlaması ve Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Gedik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 30/11/2022 Tarihli ve E: 2018/83, K: 2022/144 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 Tarihli ve E: 2023/6, K: 2023/56 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/2/2023 Tarihli ve 2020/24527 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 16/3/2023 Tarihli ve 2019/2923 Başvuru Numaralı Kararı

Başkentte ESK'nin indirimli et vereceği marketlerin sayısı artacak

Ankara Ticaret Odası (ATO) Başkanı Gürsel Baran, ESK ile Ankara PERDER arasında imzalanan protokol kapsamında indirimli et satışı uygulamasına Dernek üyesi olmayan marketlerin de dahil edilmesi için çalışma başlatıldığını bildirdi.

Baran, yaptığı açıklamada, Et ve Süt Kurumu (ESK) ve İhtiyaç Maddeleri Perakendecileri Derneği (Ankara PERDER) arasında imzalanan karkas et satışına ilişkin protokolü değerlendirdi.

Protokolün, ucuz et satışına dair olduğunu ifade eden Baran, söz konusu anlaşmayla Ankara'da vatandaşların eti daha uygun fiyatla temin edebileceklerini belirtti.

Baran, Ankara PERDER üyesi marketlerde kıymanın 190 liraya, kuşbaşının da 210 liraya satışa sunulacağına dikkati çekerek, ilk etapta haftalık 20 tır karkas etin başkentteki 500'ü aşkın markete iletileceğini kaydetti.

Yerli üretimi her zaman desteklediklerini vurgulayan Baran, "Ankara PERDER üyesi olmayan marketlerin bu sisteme dahil olması için de çalışma başlatıldı. Uygun fiyatlı et temini konusundaki bu girişimi, fiyatlar dengeye oturuncaya kadar vatandaşlarımızın et tüketimini sağlayabilmesi amacıyla gerçekleştirdik. Yerli üretimi ve üreticimizi desteklemekten hiçbir zaman vazgeçmeyeceğiz." ifadesini kullandı.

AKP et krizine çözümlü buldu: Hayvan ithalatında gazı köklediler!

AKP hükümeti, seçim öncesi gündemden düşmeyen ucuz et için formülü buldu. Yerli üreticinin belini bükmek yabancılara kıyak için imzalar atıldı!

Et fiyatlarındaki astronomik fiyatların önünü alamayan Et ve Süt Kurumu (ESK)'nın liyakatsiz yönetimi, 85 bin kasaplık hayvan ithal ederek et fiyatlarını düşürme formülünü uygulamaya aldı.

Ankara Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Perakendeciler Derneği (Ankara PERDER) bünyesinde faaliyeti bulunan marketlere bu haftadan itibaren ihtiyaç duydukları kadar karkas et temin edeceklerini belirten Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Mustafa Kayhan, "Fiyatta denge oluşuncaya kadar tedbirlerimiz devam edecektir" ifadelerini kullandı.

ESK Toplantı Salonu'nda Kurum ve Ankara PERDER arasında ucuz et satışına ilişkin protokole imzalar atıldı.

Et ve Süt Kurumu @etvesutkurumu · Apr 24

Et ve Süt Kurumu ile Ankara PERDER arasında indirimli et satışına ilişkin protokol imzalandı. esk.gov.tr/tr/16056/Et-ve...

2

16

38

4,520

FİYAT ARTIŞI YÜZDE 140'IN ÜZERİNDE

Burada açıklamalarda bulunan Kayhan, ESK'nın kırmızı et piyasasını düzenleme görevi olduğunu belirterek, "Aralık 2022'den beri kırmızı et fiyatları hızlı bir yükseliş trendine girmiştir. Kurumumuz, önce fiyat artışlarının nedenini incelemiştir. Fiyat artışının büyük ölçüde arz talep dengesizliğinden kaynaklandığı sonucu ortaya çıktı. Üretim maliyetleri yüzde 84 artarken fiyat artışının yüzde 140'ın üzerinde olduğunu tespit ettik." dedi.

85 BİN KASAPLIK HAYVAN İTHALATI

Kırmızı ette arz talep dengesini sağlamak için çalışma yürüttüklerini belirten Kayhan, bu kapsamda ilk etapta 85 bin başlık canlı hayvan alımı sözleşmesi imzaladıklarını, canlı hayvanların ülkeye girişlerinin başladığını kaydetti.

4 BİN 500 TONLUK KARKAS ET ÜLKEYE SOKULDU

Kayhan, diğer tedbirin ise karkas et ikamesi olduğuna işaret ederek, 4 bin 500 tonluk karkasın ülkeye girişinin sağlandığını kaydetti.

Müdahalenin etkin olmasının perakende grubunun arz yelpazesinin genişlemesiyle çok yakından ilgili olduğunu belirten Kayhan, bu kapsamda İstanbul PERDER ile indirimli kıyma ve kuşbaşı satışı için sözleşme imzaladıklarını anımsattı.

Kuzu eti, dana etiyle yarışıyor

Yılbaşından bu yana fiyatı yüzde 70 artan kuzu eti, dana etini yakalamak üzere. Türkiye Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Nihat Çelik, “Et sorununun çözümü küçükbaşta” diyor.

Kırmızı ette çıkış durmuyor. Her ne kadar fiyat olarak dana etinin altında olsa da koyun eti artış yüzdesiyle dana etinden daha hızlı bir yükseliş sergiliyor. UKON verilerine göre yılbaşında 121 lira olan kuzu bıçak fiyatı 20 Nisan’da 205 liraya ulaştı.

Koyun eti birkaç hafta önce Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati’nin, “Koyun eti ucuz ama tercih edilmiyor, kokusundan dolayı. Bunu da değiştirmek lazım” sözleriyle gündeme gelmişti. Gelen tepkiler üzerine Nebati, “Koyun eti bu ülkeye de en güzel tadı verir” sözleriyle durumu toparlamaya çalıştı.

Ancak fiyat olarak Nebati’nin söylediğinin aksine koyun eti ucuz değil. Üstelik önümüzde Kurban bayramı olması, bayramda fiyatların ne olacağı konusunda tüketiciyi düşündürüyor. DÜNYA’nın sorularını yanıtlayan Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik son dönemde birçok üründe fiyat artışları görülmesine karşın özellikle kırmızı et fiyatlarındaki artışların gündemde çok daha fazla yer aldığını söylüyor.

Bunun en önemli nedenlerinden birinin yüksek enflasyon olduğunu ve kırmızı et için ise başta yem olmak üzere diğer girdi fiyatlarındaki yüzde 100’leri aşan artışlar olduğunu kaydeden Çelik “Enflasyonun düşürülmesi ve dolayısıyla da girdi maliyetlerinin azaltılması et fiyatlarında düşüşü sağlayabilir.

Et fiyatlarının yüksek oluşunda ülkemizde görülen şap hastalığı nedeniyle hayvan hareketlerine getirilen kısıtlamalar da etkili oldu. Hayvan hareketlerindeki kısıtlamanın kaldırılmasıyla kırmızı et fiyatlarındaki artışların duracağını düşünüyoruz" diyor.

Fiyatlar nasıl düşer?

Yetiştiricilerimizin kazanç sağlamaları için süt/yem paritesine uygun bir şekilde üretim yapmaları sağlanmalıdır. Süt/yem paritesi 1,5'un altında olduğunda üretici zarar eder. Yani üretici ürettiği 1 kilogram sütünü sattığında eğer karşılığında 1,5 kilogram yem alamıyorsa kazanamıyor demektir. Dolayısıyla öncelikle bu pariteyi sağlayacak şekilde yetiştiriciler desteklenmelidir. Et süt üreticisi kazanamazsa hayvanlarını kesime göndermek suretiyle hayvancılıktan çekilir ki bu çok büyük bir tehlikedir.

İthalat çare oldu mu?

Canlı hayvan veya et ithalatı yetiştiricilerimiz adına istemediğimiz bir durum. 280 bin koyun keçi yetiştiricisinin temsilcisi olarak, kesinlikle ithalata karşıyız. Neden dersiniz ithalatla kendi yetiştiricilerimizi değil yabancı ülkelerin yetiştiricilerini desteklemiş oluyoruz. Biz ithalatı sadece ihtiyaç halinde ve ıslah çalışmalarında kullanmak üzere damızlık anaç hayvan ithalatı şeklinde olabilir düşüncesini taşıyoruz. Kasaplık hayvan veya lop et ithalatının çare olmadığını yıllarca yaşayıp gördük.

TÜDKİYEB Başkanı Nihat Çelik, "Büyükbaş hayvancılığı ön planda tutan politikalardan vazgeçilerek ülkemiz coğrafyasına en uygun üretim olan küçükbaş hayvancılık desteklenmelidir. Böylece hem kırmızı et açığı kapatılır hem de tüketicilerin uygun fiyata et tüketmeleri sağlanır. Et sorununun çözümü küçükbaşta" diyor.

Koyunun payı nasıl artar?

"TÜİK'in son verilerinde küçükbaş hayvancılığın toplam kırmızı et üretimindeki payı yüzde 25'in üzerinde. Biz bu oranın yüzde ellilere çıkarılmasını arzu ederiz. Küçükbaş hayvan et üretim ve tüketiminin artırılması insanlarımızın sağlıklı beslenmesini sağlaması yanında et fiyatlarında da istikrarın yakalanmasına vesile olacaktır.

Tüketicinin et tercihlerinde küçükbaş hayvancılığın payını artırmanın yolu öncelikle halkın bilinçlendirilmesi ve tüketim alışkanlıklarının değiştirilmesinden geçmektedir. Merkez Birliği olarak bu konuda bazı çalışmalarımız mevcut ."

Bakan Nebati'den tarımsal sulama desteğine ilişkin açıklama

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, "Su kullanım hizmet bedeline yapılacak yüzde 50 indirimle 2023'teki su kullanım hizmet bedeli bir önceki yılın seviyelerine, altına inecektir." dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, çiftçilerin girdi maliyetlerini azaltmaya yönelik atılan adımlara bir yenisini daha eklediklerini bildirdi.

Bakan Nebati, şunları kaydetti: "Çiftçilerimizden gelen yoğun talep üzerine tarımsal sulamadaki enerji maliyetlerini azaltmak amacıyla 2023 tarımsal sulama tarifesinin tarımsal destek bütçesinden yüzde 50 oranında desteklenmesi ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Böylece, 2023'te 2022'ye göre yaklaşık yüzde 80 oranında artış yapılan su kullanım hizmet bedeline yapılacak yüzde 50 indirimle 2023'teki su kullanım hizmet bedeli bir önceki yılın seviyelerine, altına inecektir. Tüm çiftçilerimize hayırlı olsun."

Dövizde açılan makas KKM'yi de vuruyor

Üç ay önce 10 bin dolar karşılığı KKM yapan tasarrufçu, dün itibariyle TCMB kurundan eline geçen TL ile kabaca 9 bin 500 dolar satın alabildi.

Bankalararası piyasa ve Merkez Bankası döviz kuru fiyatları ile serbest piyasa ve bankalardan satış fiyatları arasında açılan makas son dönemin en popüler tasarruf aracı kur korumalı mevduatta da yatırımcının zarar etmesine neden oluyor. 3 ay önce 10 bin dolarlık KKM hesabı yapan tasarruf sahibi dün vade sonu eline geçen TL ile serbest piyasadan 9533 dolar, bankadan ise ortalama 9468 dolar alabildi.

Son dönemde dövizde artan talebe karşılık bankalararası piyasa ile banka ve serbest piyasa döviz satış fiyatları makası 1 lirayı aştı. Yüzde 5-6 seviyesinde oluşan bu fark son haftalarda rekor üstüne rekor kıran kur korumalı mevduatı tercih eden mevduat sahiplerini de olumsuz etkiliyor. KKM mevduatlarının vadesi dolduğunda TL ödemeleri Merkez Bankası'nın vade sonu gün için ilan ettiği döviz kuru fiyatından gerçekleşiyor. Tasarruf sahibi vade sonunda aldığı TL ile serbest piyasa ve bankalardan döviz alımı yapmaya kalktığında ise aynı miktar döviz alması mümkün değil. 3 ay önce 10 bin dolar karşılığı KKM hesabı açan bir tasarruf sahibi dün itibariyle KKM'den Merkez Bankası'nın ilan ettiği kur ile 194 bin 300 lira kazanıyor. Ancak serbest piyasada dolar/TL 20.38'den işlem görüyor. Yani 3 ay sonra 10 bin dolar yerine mevduat sahibi sadece 9533 dolar alabiliyor. 3 aylık zararı 467 dolar oluyor.

Kur korumalı mevduat hesabı için bankalar Merkez Bankası'nın ilan ettiği döviz kuru üzerinden işlem yapıyor. 3, 6 ve 12 ay vadelerde kur korumalı mevduat hesapları

açılabilir. Ve dövizdeki fiyat değişimlerine göre bankaların faiz oranı düşük kalırsa Merkez Bankası veya Hazine farkı kapatıyor. Aslında işin özü KKM'ye girdiğiniz gün elinizdeki döviz miktarı veya TL'nizin o gün alabildiği döviz miktarını vade sonunda size banka geri ödemeyi taahhüt ediyor. 10 bin dolar veya 10 bin doların o günkü TL karşılığını KKM hesabına yatırdığınızda vade sonunda size banka yine 10 bin doların TL karşılığını ödüyor.

Bankadan almaya kalksa 9386 dolar alabilecek

Bankaların döviz kurunda hem alım satım hem de bankalararası piyasaya göre daha yüksek fiyat uygulaması sonrasında serbest piyasada da döviz fiyatları yükseldi. Son haftalarda ise serbest piyasa ve bankalar ile Merkez Bankası ve bankalararası piyasa arasındaki döviz fiyatları arasındaki makas ise çok daha fazla açıldı. Bankalararası piyasada dün dolar/TL 19.42 seviyelerinden işlem görürken, Merkez Bankası tarafından ilan edilen ve KKM'de baz alınan dolar/TL seviyesi 19.43 oldu. Serbest piyasada dolar/TL 20.38 seviyesinde olurken bankalarda ise dolar 20.47 ile 20.70 lira arasında işlem gördü. Dün itibariyle 3,6 ve 12 aylık KKM vadesi biten bir mevduat sahibi ise tüm bu kur enflasyonu arasında zarar etti. 3 ay önce 10 bin dolar ile KKM hesabı açan mevduat sahibi dün 194.300 lira aldı. Bu parasını yeniden serbest piyasa veya bankalarda dolar olarak değerlendirmek istediğinde ise serbest piyasadaki 9533 dolar, en yüksek kur fiyatı veren bankadan aldığı anda ise 9386 dolar alabildi. En düşük dolar kurunu veren bankadan ise alabildiği 9491 dolar olarak hesaplandı. Yani vade boyunca 10 bin doları erimiş oldu.

Hesaplama yapıldığında serbest piyasada 3 ayda yüzde 7,38 getiri elde edecekken 10 bin dolarının TL karşılığı, Merkez Bankası kuruyla yüzde 3,30 kazandırdı. Yine 6 ayda serbest piyasada yüzde 9,45 kazanacakken TL karşılığı olarak, Merkez Bankası kuruyla yüzde 4,57, 12 ayda ise yüzde 37,61 kazanacakken yüzde 31,64 ile yetinmek zorunda kaldı KKM yatırımcıları.

Kur korumalı mevduat hesaplarının büyüklüğü 14 Nisan haftası itibariyle 1.9 trilyon liraya ulaştı. Bugün Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) 21 Nisan haftası itibariyle yeni veriyi açıklayacak. Her ne kadar bayram tatili nedeniyle kısa bir hafta olsa da KKM hesaplarındaki yükselişin sürmesi bekleniyor.

Serbest piyasada dolardaki yükseliş %8,10

Döviz kurlarında artış son haftalarda hızlanarak devam ediyor. Yılbaşından bu yana bankalararası piyasada dolar TL'ye karşı yüzde 3,83 yükselirken, serbest piyasada yüzde 8,10 artış gösterdi. Yine Euro, bankalararası piyasada yüzde 7,06 yükselirken, serbest piyasada ise yüzde 11,41 yükseliş sağladı. Sadece döviz kurları değil gram altının fi ziki ve sertifikalı satışlarında da farklı fiyatlar var. Gram altın bankalararası piyasada yılsonuna göre yüzde 13,72 artarken, serbest piyasada gram altın satış fiyatı yüzde 22,34 yükseliş gösterdi. Tüm bunlara karşılık Borsa İstanbul BİST100 endeksi ise yılbaşından bu yana yatırımcısına yüzde 12,25 kaybettirdi. Tüm bunlara

karşılık Borsa İstanbul BİST100 endeksi yılbaşından bu yana yatırımcısına yüzde 13,25 kaybetti. Dün de BİST 100 endeksi yüzde 2'nin üzerinde kayıp yaşadı.

KKM, fonlar ve borsada hacim nasıl değişti (milyon TL)		Yılsonu	Güncel durum	Değişim (%)
	KKM	1.415	1.890	33,58
	TL mevduat	4.713	6.116	29,77
	Yatırım fonları	751,3	915,6	21,87
	Borsa İstanbul	1.835	1.645	-10,36

KKM'de vadelere göre ilk ve son kur

3 aylık	26/01/2023	26/04/2023	Değ. (%)	KKM \$ giriş	KKM giriş TL	KKM vade sonu TL
	Bankalararası piyasa	18,8	19,42	3,30	10.000	188.000
Merkez Bankası	18,81	19,43	3,30	10.000	188.100	194.300
Serbest piyasa	18,98	20,38	7,38	10.000	189.800	203.800
6 aylık	26/10/2022	26/04/2023	Değ. (%)	KKM \$ giriş	KKM giriş TL	KKM vade sonu TL
	Bankalararası piyasa	18,6	19,42	4,41	10.000	186.000
Merkez Bankası	18,58	19,43	4,57	10.000	185.800	194.300
Serbest piyasa	18,62	20,38	9,45	10.000	186.200	203.800
1 yıllık	26/04/2022	26/04/2023	Değ. (%)	KKM \$ giriş	KKM giriş TL	KKM vade sonu TL
	Bankalararası piyasa	14,79	19,42	31,30	10.000	147.900
Merkez Bankası	14,76	19,43	31,64	10.000	147.600	194.300
Serbest piyasa	14,81	20,38	37,61	10.000	148.100	203.800

AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş: Merkez Bankası takipte

AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş, bankalar ile Kapalıçarşı arasındaki döviz alış-satış makasının 1 lirayı aşması üzerine "Merkez Bankası bunu takip ediyor. Bir takım algılar oluşturmaya çalışıyorlar" açıklaması yaptı.

AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş, İstanbul'da habercilerin sorularını yanıtladı.

Bankalar ve Kapalıçarşı arasındaki döviz alış-satış makasının 1 lirayı aşmasını değerlendiren Kurtulmuş şunları söyledi:

"Merkez Bankası bunu takip ediyor, kamu bankalarımız takip ediyor. Algının vermesi beklenen olumsuz sonuçlar bunlar. Türkiye bunları geçmişte çok yaşadı. Kapalıçarşı'nın başka, bankaların başka olduğunu çok yaşadı. Seçim dönemindeki bu mücadeleyi fırsat bilenler bir takım algılar oluşturmaya çalışıyorlar.

"Türkiye'de ekonomi normal seyrinde gidiyor"

Dolar şöyle olacak, böyle olacak? Vatandaşlarımızın bir kısmı ister istemez buna inanıyor. Tartışmanın detayını bilmiyor. Spekülasyon olduğunu ifade ediyorum. Hiçbir ekonomik rasyonaliteyle ifade edilemeyecek, gerçek dışı, algıdan ibaret. Türkiye'de ekonomi normal seyrinde gidiyor. "

Cumhurbaşkanı Erdoğan bugünkü programını iptal etti

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, rahatsızlığı nedeniyle bugünkü programını iptal ettiğini açıkladı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı açıklama ile rahatsızlığı nedeniyle bugünkü programını iptal ettiğini duyurdu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Twitter'dan yaptığı açıklamada şunları söyledi: "Yoğun mesaim sebebiyle yayın esnasında geçirdiğim küçük rahatsızlıktan ötürü geçmiş olsun dileklerini ileten, dualarını eksik etmeyen necip milletimin her bir ferdine, her bir kardeşime çok çok teşekkür ediyorum. Bugün doktorlarımızın tavsiyesiyle evde istirahat edeceğim. Kırıkkaleli, Yozgatlı ve Sivaslı kardeşlerimle ne yazık ki bugün bir araya gelemeyeceğiz. Hepsinden haklarını helal etmelerini rica ediyorum. Bizi temsilen Kırıkkale, Yozgat ve Sivas programlarına Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay iştirak edecektir. Allah'ın izniyle yarından itibaren programımıza devam edeceğiz. Aziz milletimizi Türkiye Yüzyılı hedeflerine ulaştırmak için çalışmayı sürdüreceğiz. Bu vesileyle tüm vatandaşlarıma sağlık, huzur ve afiyet diliyorum."

İstanbul Havalimanı'nda oy verme işlemi başladı

İstanbul Havalimanı'nda 13.Cumhurbaşkanı ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri kapsamında yurt dışı seçmen kütüğüne kayıtlı olan kişilerin oy verme işlemi sabah saat 08.00'da başladı.

Dış hatlar terminalinde geliş ve gidiş katında belirlenen iki alana sandıklar konuldu. Yurt dışında yaşayan, seçmen kütüğüne kayıtlı kişiler, pasaport ve kimliklerini ibraz etmelerinin ardından oylarını kullandı. 7 gün 24 saat süre ile oy kullanılabilecek olan havalimanlarında oy verme işlemi 14 Mayıs saat 17.00'da sona erecek.

Sidney'den İstanbul'a gelen Ferhat kopuz İstanbul Havalimanı'nda oylarını kullandıktan sonra, "Vatandaşlık görevimizi yapmak buradayız. Hayırlısı olsun" dedi.

Angola Cumhuriyeti'nden ticaret ile uğraşan ve bayram tatili için İstanbul'a geldiğini söyleyen Cemil Kurt ise "Vatandaşlık görevimi yapmak için oy kullanmaya geldim. Vataana millete hayırlı olsun." ifadelerini kullandı.

Hadi gelin döviz tahmini yapalım...

Alaattin AKTAŞ

27 Nisan 2023 Perşembe

Yok yok; tahmin yapalım dedimse bundan “Döviz şu tarihte şuraya ulaşır” ya da “Şu düzey tepe noktasıdır, sonra geriler” gibi bir anlam çıkarılmasın. Yazılarımı izleyen okurlarım bilir ki dövizle ilgili olarak şimdiye kadar hiçbir zaman hem tarih, hem düzey vererek bir tahmin yapmadım, bunu yapamam da zaten.

Buradaki tahminden kastım, dövizin 14 Mayıs’tan sonra seçimi kazanacak ittifaka göre ne olabileceği konusunda kafa yormak; hepsi bu.

Hep 14 Mayıs sonrasına odaklanarak tahmin yürütmeye çalışıyoruz ama bu tarihe kadar da çok şey değişebilir, onu da göz ardı etmemek gerek. Ama şimdilik 14 Mayıs’a kadar böyle gidileceğini varsayalım.

Döviz niye artışı zorluyor?

Temel soru bu; sahi döviz niye artma yönünde baskı yapıyor?

Merkez Bankası’nın reel efektif döviz kuru endeksine bakıyoruz; Türk parası hiç de öyle değerli değil. (Ekonomi 10 Nisan 2023)

Hatta tam tersine TÜFE bazlı hesaplama göre TL çok değersiz bir düzeyde.

Türk parası, ÜFE bazlı endekse göre ise ne değerli, ne değersiz konumda.

Eğer bizim fiyat endekslerimiz doğruyu göstermekten uzaksa böyle bir sonuç çıkabilir. Hem hangi tarihi baz alarak hesaplama yaptığınıza göre de farklı sonuçlar elde edebilirsiniz.

Ayrıca Türk parasının reel değerini görmek için yalnızca bu endekse bakmak da yetmez.

Kaldı ki bir de piyasanın gerçeği var.

Sonuçta kağıt üstünde ne yazdığı pek de önemli değil ve kur artışı beklentisi çok baskın. Zaten öyle olmasa geçen yıldan başlayarak döviz tutma uğruna olmadık kararlar alınır mıydı?

Peki kim ne yapar?

Cumhurbaşkanı seçimini ittifaklardan biri kazanacak, başka olasılık zaten yok.

Ama ittifaklardan biri iki seçimi de mi kazanacak; birini biri, diğerini biri mi?

Yani Cumhurbaşkanlığı bir ittifakta, Meclis çoğunluğu diğerinde mi olacak?

Ya da Mecliste iki ittifak da çoğunluk elde edemeyecek mi?

Cumhurbaşkanı seçimi ilk turda mı bitecek, ikinci tura mı kalacak?

Bütün bunlar belirsizliğin 14 Mayıs'ta sona ermeyebileceğinin işaretleri.

Ama varsayalım 14 Mayıs'ta Cumhurbaşkanı seçimini kazanan ittifak Meclis çoğunluğunu da aldı.

Peki hangi ittifak bu başarıyı elde ederse ne olur?

Önce sebep ortadan kaldırılmalı

Dövizin artacağını beklemeyen neredeyse yok. Merkez Bankası'nın kasası zaten yıllardır ekside, şimdi elde fiziki döviz de pek kalmadı. Tencerenin dibini sıyrıyoruz adeta! Her yerde, her kahvede, her sohbette döviz konuşuluyor.

Gelin ekonomiyle ilgisi pek olmayan ya da yokmuş gibi görünen birinin bilgilenme çabasıyla sorduklarına kulak verelim:

* Döviz artmaya zorlayan en temel sebep ne sence?

Çok basit, döviz arzı talebi karşılayacak düzeyde değil.

* Peki döviz arzı niye az ya da talep niye fazla?

Yurt dışından kaynak girişi adeta yok gibi de ondan.

* Ya talebin nedeni?

* Beklenti çok arttı, herkes kur artacak diye bekliyor. Hele bir ara mevduat faizi çok düşüktü, tasarruf sahipleri kendilerini enflasyondan koruyabilmek için dövize yöneldi. Bir de ithalat için, borç ödemek için, yatırım için dövize ihtiyaç duyan şirketlerin talebi var.

* Doğru, bizim işyerinde herkes maaş aldı mı, dövize koşuyor.

27.04.2023

* Şu durumda ne yapmak gerekiyor? Hadi ben söyleyeyim... Önce bu sebepler olabildiğince yavaş yavaş ortadan kaldırılmalı değil mi?

* Evet de nasıl?

* Bak önce döviz arzını artırmalı. Bunun için de yurt dışından kaynak bulmalı. Hemen akıllara IMF gelmesin. Türkiye'nin IMF'ye ihtiyacı yok. Türkiye "fabrika ayarları"na dönerse çok rahat döviz bulur. İyi bir Merkez Bankası yönetimi bu konuda olmazsa olmaz. Faizi öyle siyasilere belirlemeyecek, Merkez Bankası kendisi karar verecek. Bak nasıl para geliyor...

* Olur mu diyorsun?

* Hem de nasıl olur. Merkez Bankası "politika faizi" denilen ama piyasadan kopan faizi makul düzeye çekerse güven oluşur. Burada da faizin birden yüzde 40'lara, 50'lere yükseltileceği beklenmesin. Makul bir artış. Ayrıca bu faiz artışından daha fazla bir anlam taşır. Merkez Bankası'nın bağımsız çalışacağı algısı oluşur ve zamanla pekişir. Hele bir de döviz gelmeye başladı mı, kurun çok hızlı artmayacağı algısı yerleşti mi, talep kırılır; en azından azalır. Özellikle de tasarruf etmek amacıyla almak isteyenlerin talebi.

* İyi güzel diyorsun da, bunu hangi ittifak yapar peki?

* Aslında cevap sorunun içinde, sen söylüyorsun zaten.

* Nasıl?

* İki ittifaktan biri sürekli olarak "Şu anki politika aynen devam ettirilecek, faiz daha da düşürülecek" demiyor mu, diyor.

* Evet.

* Diğer ittifak ise "Merkez Bankası bağımsız olacak, yatırımcılara güven verecek politikalar uygulanacak" diyor mu, diyor.

* Doğru.

* Şimdi sen söyle; mevcut politikaları, haklı ya da haksız oldukları önemli değil, benimsemeyen, beğenmeyen, güvenilir bulmayan yabancı yatırımcı bu politikalar uygulanmaya devam edildiği sürece fikrini değiştirir ve Türkiye'ye gelir mi, döviz getirir mi?

* Haklısın, getirmez.

27.04.2023

* Őu durumda dövizdeki artış baskısını kırmanın nasıl mümkün olacağı çok açık değil mi?

* Tamam tamam anladım, mesajı aldım.

* Güzel... Güzel...

Vergi gelirinin yarısı İstanbul'dan geldi

Naki BAKIR

27 Nisan 2023 Perşembe

Devletin, yılın ilk çeyreğinde ülke genelinde tahsil ettiği toplam 631 milyar liralık vergi gelirinin yüzde 45,6 oranındaki 287,7 milyarını tek başına İstanbul sağladı. Vergi gelirindeki payda İstanbul'un en yakın takipçisi yüzde 11,1'le Kocaeli ve yüzde 11'le Ankara. En çok vergi ödeyen 10 il toplam tahsilatta yüzde 88,5 pay alırken, 71 ilin toplam payı sadece yüzde 11,1'de kaldı.

Ülke nüfusunun 15,9 milyon kişi ile yaklaşık yüzde 19'unun yaşadığı, ancak sanayisi, ihracat, hizmetler ve finansdaki payı ve toplamda milli gelire katkısı bunun kat kat üzerinde bulunan İstanbul, Türkiye ekonomisini sırtlamaya devam ediyor. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın son açıkladığı bütçe verilerine göre İstanbul, yılın ilk üç ayında ülke genelinde tahsil edilen toplam 631 milyar liralık verginin 287,7 milyar lira ile tek başına yüzde 45,6'sını sağladı.

Başka deyişle devletin kamu harcamalarını finanse etmek için yurttaşlardan topladığı her 100 liralık verginin yaklaşık 46 lirasını bu il ödedi. İstanbul'dan yapılan vergi tahsilatı geçen yılın eş dönemine göre yüzde 39,3'le genel artışın üzerinde bir büyüme kaydetti.

Vergi türlerine göre İstanbul'un, üç aydaki gelir, kurumlar, veraset ve intikal, motorlu taşıtlar, değerli konut gibi doğrudan vergilerdeki tahsilatta payı yüzde 53,5; KDV, ÖTV gibi dolaylı vergilerdeki payı da yüzde 43,1 oldu.

İSTANBUL 'UN VERGİ PASTASINDAKİ PAYI (MİLYON TL)			
	İstanbul	TÜRKİYE	Pay. %
TOPLAM VERGİ GELİRİ	287.733,3	631.035,6	45,6
DOĞRUDAN VERGİLER	79.810,7	149.095,7	53,5
Gelir Vergisi	63.199,2	117.173,2	53,9
Kurumlar Vergisi	11.389,4	15.264,6	74,6
Veraset ve İntikal Vergisi	399,6	665,7	60,0
Motorlu Taşıtlar Vergisi	4.782,7	15.950,1	30,0
Değerli Konut Vergisi	39,8	42,1	94,6
DOLAYLI VERGİLER	207.922,5	481.939,9	43,1
Dahilde KDV	34.125,0	70.308,7	48,5
ÖTV	61.570,9	135.274,6	45,5
-Petrol ve Doğalgaz Ürünleri	8.926,5	18.595,3	48,0
-Motorlu Taşıtlar	29.669,3	61.811,1	48,0
-Alkollü İçkiler	5.116,4	11.117,5	46,0
-Tütün Mamulleri	6.897,8	30.932,1	22,3
-Kollu Gazozlar	1.280,0	1.399,4	91,5
-Dayanıklı Tüketim vd. Mallar	9.681,2	11.419,5	84,8
BSMV	20.948,6	22.228,7	94,2
Şans Oyunları Vergisi	1.184,3	4.121,6	28,7
Özel İletişim Vergisi	2.639,6	3.155,3	83,7
Dijital Hizmet Vergisi	1.677,4	1.677,4	100,0
Konaklama Vergisi	146,5	262,1	55,9
Dış ticaretten alınan vergiler	63.583,5	193.062,1	32,9
-Gümrük Vergileri	12.172,1	24.384,6	49,9
-İthalde Alınan KDV	51.220,9	168.051,2	30,5
-Diğer Dış Ticaret Gelirleri	190,5	626,3	30,4
Damga Vergisi	5.724,4	17.571,4	32,6
Harçlar	13.124,0	28.519,8	46,0
BYS Diğer V.	3.198,3	5.758,3	55,5

Kurumlar vergisinin yüzde 75'i

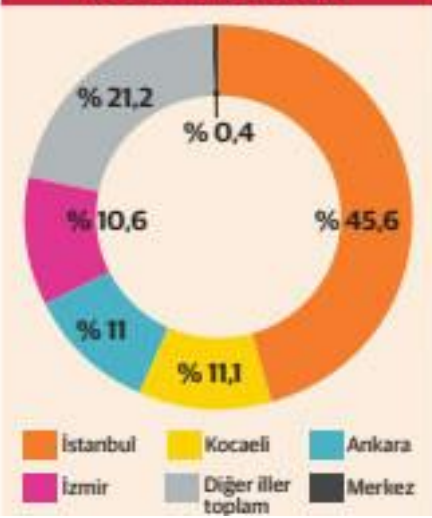
İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) belirlediği ilk 500 büyük sanayi kuruluşunun 169'u, ikinci 500 sanayi kuruluşunun da 138'ine ev sahipliği yapan İstanbul, ocak-mart döneminde ülke genelinde elde edilen toplam kurumlar vergisi tahsilatının 11 milyar 389,4 milyon lira ile tek başına yüzde 74,6'sını karşılarken, ilin aynı dönemdeki gelir vergisi tahsilatındaki payı da 63 milyar 199,2 milyon lira ile yüzde 53,9 oldu.

Doğrudan nitelikteki diğer vergilerde üç aylık tahsilata göre, toplam değerli konut vergisinin yüzde 94,6'sını, veraset ve intikal vergisinin yüzde 60'ını, motorlu taşıtlar vergisinin yüzde 30'unu İstanbul ödedi.

ÖTV'nin yarısı İstanbul'dan

EN ÇOK VERGİ TOPLANAN İLLER (OCAK-MART; MİLYAR TL)

	2022			2023		Değişim (%)
	Tahsilat	Pay (%)		Tahsilat	Pay (%)	
İstanbul	206,5	45,4	İstanbul	287,7	45,6	39,3
Ankara	52,8	11,6	Kocaeli	70,0	11,1	45,4
Kocaeli	48,1	10,6	Ankara	69,5	11,0	31,5
İzmir	44,4	9,8	İzmir	67,2	10,6	51,2
Bursa	12,6	2,8	Bursa	17,0	2,7	34,6
Hatay	11,0	2,4	Mersin	15,8	2,5	44,4
Mersin	11,0	2,4	Antalya	9,4	1,5	77,9
Tekirdağ	6,8	1,5	Tekirdağ	8,2	1,3	19,5
Antalya	5,3	1,2	Hatay	7,2	1,1	-34,6
Zonguldak	5,3	1,2	Adana	6,4	1,0	24,3
10 İL	403,9	88,7	10 İL	558,3	88,5	38,3
Diğer iller	49,9	11,0	Diğer iller	70,2	11,1	40,5
Merkez	1,4	0,3	Merkez	2,5	0,4	80,9
TÜRKİYE	455,2	100,0	TÜRKİYE	631,0	100,0	38,6

VERGİ GELİRİNDE PAY (OCAK-MART; %)

Ocak-mart döneminde Maliye'nin toplam 135 milyar 274,6 milyon lira olan ÖTV tahsilatının 61 milyar 570,9 milyon lira ile yüzde 45,5'i İstanbul'dan geldi.

İstanbul'un ÖTV tahsilatındaki payı; kolalı gazozlarda yüzde 91,5, akaryakıt ve doğal gazda yüzde 48, motorlu taşıtlarda yüzde 48, alkollü içkilerde yüzde 46, tütün mamullerinde yüzde 22,3, dayanıklı tüketim malları ile diğer ürünlerdeki toplam tahsilatta ise yüzde 84,8 düzeyinde gerçekleşti.

Aynı dönemde 70 milyar 308,7 milyon lira olan toplam dahilde KDV'nin de 34 milyar 125 milyon lira ile yüzde 48,5'ini tek başına İstanbul ödedi. Üç ayda toplam 168 milyar 51,2 milyon liraya ulaşan ithalde KDV gelirinde payı yüzde 30,5 ve 24 milyar 384,6 milyonluk gümrük vergisi gelirindeki payı yüzde 49,9 olan İstanbul'un diğer

kalemlerden alınanlarla birlikte toplam dış ticaret vergilerindeki payı yüzde 32,9 olarak gerçekleştirdi.

Dijital hizmet vergisinin tamamı İstanbul'dan

Aynı dönemde banka ve sigorta muameleleri vergisinin yüzde 94,2'si, özel iletişim vergisinin yüzde 83,7'si, konaklama vergisinin yüzde 55,9'u, çeşitli harçlardaki toplam tahsilatın yüzde 46'sı, damga vergisinin yüzde 32,6'sı ve şans oyunları vergisinin yüzde 28,7'si İstanbul'dan toplanırken, "dijital hizmet vergisi"- nin ise tamamı bu ilden elde edildi.

2020 yılında uygulamaya konulan ve internet üzerinden satışı yapılan her türlü görsel, işitsel içerikler ile dijital hizmet ve içeriklerin fiyatlarına yansıtılan bu vergi türünde, tamamı İstanbul'dan olmak üzere üç ayda 1 milyar 862,1 milyon liralık tahakkuk gerçekleşirken bunun yüzde 90,1 oranındaki 1 milyar 677,4 milyon lirası tahsil edildi.

Vergi ağırlıkla 4 ilden

Üç aylık vergi tahsilatında İstanbul'u 70 milyar lira ve yüzde 11,1 payla Kocaeli, 69,5 milyar lira ve yüzde 11 payla Ankara, 67,2 milyar lira ve yüzde 10,6 payla İzmir izledi.

Bu dört büyük ildeki toplam tahsilat, 494,4 milyar liraya ulaşarak toplam pastanın yüzde 78,4'ünü oluşturdu. Toplam vergi gelirindeki payda bu illeri sırasıyla Bursa, Mersin, Antalya, Tekirdağ, Hatay ve Adana izledi. İlk on ilin üç ayda ödediği vergi 558,3 milyar lira ile toplam tahsilatın yüzde 88,5'ini oluşturdu. Diğer 70 il ise 70,2 milyar lira ile toplamda yüzde 11,4 pay aldı. Vergi gelirlerinin yüzde 0,4'lük bir bölümü ise "merkez"- den tahsil edildi.

En çok vergi veren 10 il sıralaması geçen yıla göre kısmen değişti. İstanbul, üretimi ve tüketimiyle en büyük ekonomiye sahip il olarak açık farkla birinci sırada yer almaya devam ederken, geçen yıl ilk çeyrekte 2'nci sırada yer alan Ankara ile 3'üncü sıradaki Kocaeli, bu yıl yer değiştirdi. İzmir en çok vergi ödeyen 4'üncü, Bursa da 5'inci il olmaya devam etti.

Depremzede illerden Hatay, ilk çeyrekte vergi tahsilatındaki yüzde 34,6'luk düşüşe bağlı olarak geçen yılki 6'ıncılıktan bu yıl 9'uncu sıraya geriledi. Buna karşılık geçen yıl 7'nci olan Mersin, bu yıl 6'cı sıraya yerleşti.

Tekirdağ, 8'inci sırada yer almaya devam ederken geçen yıl 9'uncu olan Antalya bu yıl 7'ci sıraya yükseldi. İlk üç ayda, ilk onda yer alan iller içinde en çok tahsilat artışı yüzde 77,9'la Antalya'da gerçekleşti. Geçen yıl 11'inci sırada yer alan Adana, depremden etkilenmesine rağmen bu yıl 10'uncu sıraya yükselirken, geçen yılın 10'uncusu Zonguldak, ilk çeyrekte vergi tahsilatındaki düşüş nedeniyle 14'üncü sıraya kaydı.

Abdulkadir Selvi

Erdoğan canlı yayında rahatsızlanınca neler yaşandı

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Kanal 7-Ülke TV ortak yayınında rahatsızlanması üzerine yayına ara verilince ne düşündüm biliyor musunuz?

2011'de Cumhurbaşkanı ağır bir ameliyat geçirince MHP o zaman muhalefetteydi. Buna rağmen Devlet Bahçeli, devlet yönetiminin boşluk kaldırmayacağını belirterek Erdoğan'ın bir an önce görevinin başına dönmesini beklediklerini söylemişti.

Sağduyulu bir yaklaşımdı.

NE SENARYOLAR YAZARLAR

Cumhurbaşkanı ile yayına ara verildiğinde bir yandan Erdoğan'ın Türkiye'nin istikrarı için ne kadar önemli olduğunu düşündüm, diğer yandan da şimdi FETÖ'cüler, PKK'lılar ne senaryolar yazarlar diye düşündüm. Cumhurbaşkanı'nın midesini üşüttüğü, şiddetli bulantı nedeniyle programa ara verildiği, az sonra Cumhurbaşkanı'nın tekrar yayında olacağı haberini alınca Türkiye gibi ben de rahatlardım.

ERDOĞAN TEKRAR YAYINDA

Az sonra Cumhurbaşkanı Erdoğan canlı yayındaydı. Cumhurbaşkanı ekranda gözükmeye başlayınca kaygılar yerini sevinç dualara karıştı. Erdoğan'ın, "Tempomuz yoğun. Midemi üşütmüşüm, milletimizden aksaklık için helallik diliyorum" diye açıklama yapması yararlı oldu.

15 TEMMUZ GECESİ YAŞANANLAR

15 Temmuz gecesi Hande Fırat'la, Cumhurbaşkanı Erdoğan'la yaptığımız yayında bir diyalog yaşamıştık.

Genelkurmay'ın önünden yayın için CNN Türk'e geldiğimde Hande Fırat, Cumhurbaşkanı'nı yayına çıkarabilmek için özel kalem müdürü Hasan Doğan'la konuşuyordu. Hasan Doğan bir açıklama yaptıklarını, bunu yayında kullanabileceğini söylüyordu. Ben de Genelkurmay'ın önünden gelmenin verdiği etkiyle, "Millet bizim ne söyleyeceğimizi merak etmiyor. Cumhurbaşkanı'nın yaşayıp yaşamadığını merak ediyor. Cumhurbaşkanı'nın ne söyleyeceğini merak ediyor" demiştim. O sırada konuşmalara tanıklık eden Erdoğan, "Selvi haklı söylüyor. Yayına bağlanıyoruz" demişti. Hande Fırat'ın çabaları, Cumhurbaşkanı'nın dirayetiyle 15 Temmuz'un tarihini değiştiren tarihi yayın gerçekleşmişti.

İPTAL ETMEMİŞ

Cumhurbaşkanı Erdoğan aslında rahatsızlandığı yayına çıkarken midesini üşüttüğü belliymiş. Yayını iptal etme yönünde talepler olmuş. Ama Erdoğan, "Söz verdim. İptal edilmesin. Yayına katılacağım" diye diretmiş. Israrlı olmuş. Yayına girmeden önce de ekibi yayını yapacak Kanal7-Ülke TV ekibine "Cumhurbaşkanı'mız bugün 17 saat çalıştı. Biraz rahatsız. Midesini üşütmüş" demiş. Hem Erdoğan'ın programları nedeniyle yayın bir buçuk saat geciktiği için hem de Erdoğan'ın rahatsızlığı nedeniyle programın süresini kısaltmışlar.

GÜN BOYU YOĞUNDU

Cumhurbaşkanı sabah Anayasa Mahkemesi'ndeki törene katılmıştı. Ardından engelli öğretmenlerin atamasıyla ilgili törene iştirak etti. O programı "Devlet Üstün Fedakârlık Madalyası" tevcih töreni takip etti. Akşam saatlerinde ise Gençlik için hemen şimdi programına katılıp uzun bir konuşma yaptı. Kanal 7-Ülke TV yayınına ondan sonra katıldı diyeceğim ama Cumhurbaşkanı araya partide bir de toplantı koymuş.

MİDEYİ ÜŞÜTMÜŞ

Oysa bir gün önce Bursa Gemlik'teki Batarya Fabrikası'nın temel atma törenine katılıp Manisa'da miting yapmıştı. Oradan üşütmüş. Üstüne bir de 17 saatlik 4 program bir toplantı koyunca vücut canlı yayın sırasında isyan etmiş. Cumhurbaşkanı'nın doktoru Prof. Dr. Serkan Topaloğlu'nun müdahalesinin ardından Cumhurbaşkanı rahatlamış ama yayına çıkması istenmemiş. Fakat Erdoğan yayına çıkmayı tercih etmiş. Bence iyi de oldu. Çünkü halk karşısında Erdoğan'ı görünce rahatladı. Ondan sonra gece boyunca Erdoğan'a bir sevgi rüzgârı esmeye başladı. Dua zinciri kuruldu. Bu millet Erdoğan'ı seviyor. 15 Temmuz'da çıplak elleriyle tankları durdurup canı pahasına darbeyi önlemedi mi?

Bu kadar yoğun tempo içerisinde midesini üşütmek, rahatsızlanmak insani bir durum. Cumhurbaşkanı da olsa netice itibarıyla Erdoğan da bir insan.

AMELİYATTAN SONRA BAŞARDI

Erdoğan 2011 yılında ağır bir ameliyat geçirdi. Ondan sonra kazanmadığı seçim kalmadı. 15 Temmuz'da darbeyi önleyip sistemi değiştirdi, dünya lideri oldu. Hepimizin başına gelebilecek bir mide üşütmesinden dolayı işlerini aksatacak değil.

TÜRKİYE İÇİN ÖNEMLİ

Erdoğan'ın rahatsızlığı nedeniyle ara verilen 21 dakikalık süre zarfında Erdoğan'ın Türkiye için ne denli önemli olduğunu bir kez daha anlamış olduk.

Bir günlük dinlenmenin ardından yeniden yollara düşecek. Ta ki 14 Mayıs gecesi yeni bir zafere imza atana kadar...

MUHALEFETİN JESTİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın rahatsızlanması nedeniyle Türk siyaseti adına güzel bir gelişme yaşandı. Muhalefet liderleri sıcağı sıcağına geçmiş olsun mesajı yayınladılar. Bunlar insani şeyler. Ama siyasete zarafet getirmesi açısından güzel oldu.

SOSYAL MEDYADAKİ ÇİRKİNLİK

Huylu huyundan vazgeçmezmiş. Yabancı istihbarat örgütlerinin aparatı olan FETÖ'cüler hemen sosyal medyadan dezenformasyona başladılar. Sevinç çılgınlıkları arasında "Adam öldü" diye tweet'ler attılar. Muhalif medyaya çıkan emekli bir amiral Erdoğan'ın rahatsızlığını istismar etmeye kalkıştı.

Erdoğan ölmedi yaşıyor. Hem de çok daha güçlü bir şekilde geliyor. Ama bunu yapanlarda insanlık ölmüş.

Esfender KORKMAZ

27 Nisan 2023 / 00:01

Emperyalizm nedir? Emparyalist kimdir?

18. yüzyıldan başlayıp, 20. yüzyıl Birinci Dünya Savaşı'na kadar olan dönem, dünyada emperyalizmin en ağır olduğu dönemdir. Bu dönemde Avrupa ülkeleri Belçika, Almanya, İspanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Portekiz, Afrika'yı adeta yağmaladı. Kıta bu ülkeler tarafından kontrol edilen kolonilere bölündü.

Emperyalizm (yayılmacılık) bir devletin başka devletler üzerinde kendi çıkarları doğrultusunda hegemonya kurup, kaynaklarını kullanmasıdır. Kültürel emperyalizm ise *"bir ülkenin veya milletin baskın kültürünün başka bir kültürün inançları, değerleri ve toplumsal normları üzerinde etkili olmasıdır."*

*21. asırda; Sovyetlerin de dağılmasından sonra, Dünyada kapitalizm ve sosyalizm, sağ-sol çatışması kalktı. Yerini demokrasi ve otokrasi kamplaşması aldı.

*Emperyalizmin yolu değişti. Artık işgaller kalktı. Sömürü dış ekonomik ilişkilerle gerçekleşiyor.

Türkiye'de de sağ-sol çatışması kalktı. Demokrasi ve otokrasi kamplaşması yaşanıyor.

Dünya'da Batı'nın eski emperyalist ülkeleri şimdi demokrasi, Sovyet ülkeleri ise otokrasi kampı oluşturdular.

Başını Rusya ve Çin'in çektiği, Şanghay İş Birliği Örgütü, otokrasinin sembolüdür.

Freedom House-Dünya Özgürlükler Evi Endeksi'ne göre, Şanghay Paktı'na üye 9 ülke içinde; insan hakları ve siyasi özgürlükler olarak, özgür ülke statüsünde ülke yoktur. Bir tek Hindistan kısmen özgür ülke statüsündedir. Gerçekte ise insan hakları olarak Hindistan dünyanın en kötüsüdür. Çünkü bu ülkede **kast sistemi** hâkimdir.

İran'da da hem mollalar var, hem de şeriat var. Seçim var ve fakat adayları mollalar belirliyor.

Şanghay ülkeleri içinde gelişmiş bir ülke yoktur. Fert başına gelir düşüktür.

SANGHAY BİRLİĞİ ÖRGÜTÜNDE FBGSYH VE DEMOKRASİ		
ÜLKE	ÖZGÜRLÜK STATÜSÜ	FERT BAŞINA GSYH (NOMİNAL ABD DOLARI)
KAZAKİSTAN	ÖZGÜR DEĞİL	11 298
ÇİN	ÖZGÜR DEĞİL	11 188
RUSYA	ÖZGÜR DEĞİL	10 219
İRAN	ÖZGÜR DEĞİL	5 333
ÖZBEKİSTAN	ÖZGÜR DEĞİL	3 328
HİNDİSTAN	KİSMEN ÖZGÜR	1 961
PAKİSTAN	ÖZGÜR DEĞİL	1 507
KIRGIZİSTAN	ÖZGÜR DEĞİL	1 123
TACİKİSTAN	ÖZGÜR DEĞİL	878

Aşağıdaki haritada insan hakları ve siyasi özgürlük açısından; kuzey ve Güney Amerika özgür, Orta Asya, Orta Doğu ve Afrika kıtasının büyük bölümü özgür olmayan statüdeki ülkeler, diğer bölgeler de kısmen özgür ülkeleri gösteriyor.

Türkiye 2017 yılından sonra özgür olmayan ülkeler statüsüne geriledi. 100 yıllık cumhuriyeti yaşamış, Çağdaş Türkiye'nin dünyadaki yeri bu olmamalıydı. Tek nedeni, kişiye özgü başkanlık rejimidir.

Türkiye, dış ticaretinde, AB ve ABD'ye karşı fazla veriyor. Buna karşılık dış ticaret açığının yüzde 80'ini Rusya ve Çin'e veriyor. (Aşağıdaki tablo.) Batı'dan teknoloji ve yatırım malı ithal ediyoruz, Rusya'dan kısmen petrol ve doğal gaz ithal ediyoruz. Her iki ülkeden de yatırım malı ve teknoloji ithalatımız önemsiz derecede azdır.

DIŞ AÇIK VE FAZLA		
	2022	2023 ŞUBAT
TOPLAM	-109,5	-26,3
AVRUPA+ABD	11,5	0,6
RUSYA+ÇİN	-87,5	-13,4

Bu şartlar altında;

Türkiye'yi kim sömürüyor? Batı mı? Elbette hayır; dış ticaret açığı verdiğimiz Çin ve Rusya. O halde Türkiye için Rusya ve Çin emperyalist ülkelerdir. Aslında halkın demokrasi talebi olursa, Türkiye ne sömüren ne de sömürülen ülke olmak zorunda değildir.

*Türkiye Rusya ve Çin'e bu kadar dış açık vermek zorunda mı? Elbette değil. Türkiye'de Rusya ve Çin karteli var. Yani iş birlikçiler var. Eğer bu ülkelere kota ve vergi uygulayıp, dış açığımızı yarı yarıya düşürürsek, ekonomi bundan olumsuz etkilenmez. Ama cari açığımız da kalmaz.

*Ekonomik olarak Türkiye'yi sömürmelerine rağmen Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan neden: "*Hedefimiz Şanghay İşbirliği Örgütü'ne tam üyeliştir*" dedi ? Ayrıca Şanghay'a girmek için Türkiye eksen değiştirip, NATO'dan ayrılmak zorunda kalmaz mı? Elbette kalır... Bunu Rus dış işleri bakanı da açıkladı. Cumhurbaşkanı'nın Şanghay Ekonomik İşbirliği'ni istemesinin iki nedeni olabilir; Birisi; bu topluluğun otokrasiyi koruyor olması, ikincisi de Rusya ve Çin lobisinin etkili olmasıdır.